

I samtale med kristendommen og hinanden – en anmeldelse

Af Lars Nymark Heilesen, lektor ved FUV

Jakob Ulrik Hansen: Fællesskab, krop og kirkeår. Et konfirmandmateriale. Eksistensen 2020 (95 sider)

Konfirmanderne starter forløbet i august-september og slutter i maj i en vigtig udvikling på vej mod voksenalder. Det er åbenlyst, at meget rykker sig hos dem hen over otte måneder fra begyndelse til slutning. Men de starter altid en søndag i den første halvdel af trinitatistiden og bliver konfirmeret en af efterpåske-søndagene. Også næste år. En lineær og cyklisk tidsforståelse mødes og skal kunne holdes sammen for de unge. Så meget desto vigtigere er det, fordi noget helt væsentligt i kristendommens mysterium er indeholdt i det forhold. Der er derfor hele ti-

den brug for gennemtænkning og ny inspiration til konfirmationsforberedelsen. Sognepræst ved Stengård Kirke Jakob Ulrik Hansen har med et nyt konfirmandmateriale leveret et godt bidrag til det, der netop arbejder på at holde vores lineære og kirkeårets cirkulære forståelse sammen for konfirmanderne.

Omdrejningspunktet for materialet er eksistenssamtalet. Det er her ikke den filosofiske eksistenssamtale, der er anlagt på at kortlægge, hvad vi med fornuften kan sige og holde for sandt om vores liv og verden. Det er en teologisk eksistenssamtale, der er forankret i det givne, i de fællesskaber, som konfirmanderne med deres krop er en del af konkret i gudstjenesten med dens kirkeårsbestemte tekster og kontekster, i konfirmandstuen med kammeraterne og derhjemme i familien. Bagved ligger den grundtvigske indsigt, at kristendommen ikke bæres af

hverken en bog eller en rent individuel tro, men af fællesskabet omkring dåb og nadver. I samtalen fællesskab med hinanden er derfor vores mulighed for at erfare, forstå og sætte ord på, hvad kristendommen aktuelt og konkret er for os. Det fører til opdagelsen af, at kristendommen udfolder sig hos os midt i vores dagligdag, også hvor vi måske ikke lige tænker det. Materialet citerer mere end én gang fra Grundtvigs salme O, kristelighed! »Hvad svagt vi kun skimter, mens øjet er blåt, det lever dog i os, det føler vi godt.« Samtalen i gudstjenesten, konfirmandstuen og derhjemme giver konfirmanderne mulighed for at blive løftet ud af at skulle bære »meningen med deres liv« alene, også i forhold til, hvad det er at tro og bekræfte sin tro. At skulle stå inde for alt i livet helt selv er tydeligt blevet et åg på tidens skuldre, også de unges. Materialet kommer den belastning i møde.

Materialet er metodisk bygget op som en hermeneutisk samtale omkring kommende søndags prædiketekst. Teksten er hele tiden set i et kirkeårsperspektiv, der løfter den ud fra at være tilfældig til at være et kapitel i en sammenhængende udfoldelse af Guds historie med verden. Materialets koncept er nu, at søndagens prædiketekst i en primært mytisk-poetisk forståelse er afsættet for en teologisk samtale i konfirmandstuen. Forud for undervisningen bliver en kort "meddelelse" sendt på sms eller via de sociale medier både til konfirmanden og konfirmandens forældre. Det er nævnt, at den kan ledsages af filmklip, musikvideoer eller andet inspirationsmateriale. Meddelelsen består af en eller flere introduktioner til temaer, der udspringer af den forestående søndag og dens prædiketekst. Introduktionerne munder alle ud spørgsmål, som konfirmanden selv kan overveje, men som først og fremmest er lagt an på samtale med forældrene. »Mens Peter går på vandet, bliver han bange, mister tilliden og synker. Overvej med dig selv eller sammen med dine forældre, hvor Peter får sin tillid fra. Kommer tillid indefra eller udefra? Hvorfra får du din tillid?« Materialet vil på den måde være »årsag« til den vigtige eksistenssamtale mellem forældre og børn, som i en travl dagligdag aldrig kommer af sig selv. Ved den efterfølgende konfirmandsforberedelse danner hjemmesamtalerne baggrundstæppe for en ny samtale mellem underviser og konfirmander – og yderligere

endnu en ny samtale, når konfirmanden siden deltager i søndagens gudstjeneste og allerede i forberedelsen er blevet inkluderet i gudstjenestens formidling.

Materialet giver en række paradigmatiske undervisningseksempler i forhold til et udvalg af kirkeårssøndage og dertil enkelte udvalgte centrale trosbegreber med tydeligt angivet relation til søndagsteksterne. Det er således ikke et materiale, der lægger sig ud over hele konfirmandåret, men en ansporing af underviseren til at opdage og benytte en væsentlig arbejdsform og selv arbejde videre med den og give den udstrækning, som man vil. Materialets form lader sig let kombinere med andre arbejdsformer.

De konkrete teksteksempler i materialet ligesom trosbegreberne er på fornem vis teologisk-homiletisk gennemgået for underviseren. Ingen af stederne er der sprunget over, hvor gærdet er lavest i forhold til konfirmander og forældre. Både den utro godsforvalter, bespottelsen af Helligånden og undfangelsen ved Marias Bebudelse er blandt de søndagstekster, der er udfoldet, ligesom »syndernes forladelse« og »Kristi opstandelse« står i rækken af centrale trosbegreber, som bliver udfoldet. Her er hele tiden god inspiration at hente både til undervisning og søndagsprædiken.

Materialet hjælper med at give konkrete bud på tekstspørgsmål, som underviseren kan stille konfirmander og forældre. De indledes næsten hver gang med en formulering à la »man kunne stille følgende spørgsmål ...« Det er altså vejledende til underviseren, materialet her formulerer sig. Det er tydeligt i mindre grad tænkt som copy-paste spørgsmål direkte til konfirmanderne. Dertil er en række af spørgsmålene for lidt mundrette og tenderer nogle gange til ledespørgsmål, der svarer på sig selv. Men hvilken underviser kopierer blot spørgsmål? Her er man jo alligevel nødt til selv at stå på mål for formuleringen i forhold til den konkrete konfirmand- og forældregruppe – og har så en vejledende hjælp i materialet.

Jeg må også sige, at der er mange af spørgsmålene, som jeg selv har svært ved at give svaret på. »Et træ kendes på frugten«, lyder det. Det vil sige, at et godt træ bærer gode frugter, og et

dårligt træ bærer dårlige frugter. Hvordan er det med mennesker?» Det har jeg ikke svaret på. Men dette materiale opfordrer mig faktisk også til at gå ombord i at svare, ikke at finde svaret. Det er i den fælles samtale, at en forståelse opstår.

Det er min vurdering, at det er et segment af konfirmandgruppens forældre, dette materiale primært får i tale med den eksistentielle forældre-konfirmand-samtale som omdrejningspunkt. Selv om alle forældre i dag er interesseret i deres børns liv og aktiviteter, ved vi fra folkeskoleundersøgelser, hvordan det er fat med forældres engagement i skolehverdagens opgaver. For nogle ligger det lige for, for andre ikke. Vilklårene til den form for samtale, materialet lægger op til, er forskellig. Men det er så blot en opfordring til parallelt med de muligheder, som dette materiale giver, at udvikle yderligere »samtaleformer«, hvor konfirmander og forældre også på andre måder kan komme i spil sammen om en forståelse af kristendommen. Når vi nu ved både fra udviklingspsykologiens såkaldte »kohorte-teori« og fra de seneste års konfirmandundersøgelser, hvor meget det betyder for konfirmandens forhold til kristendom og kirke nu og efter konfirmationen, at den har en samtaleplatform derhjemme og ikke kun er en parentes hos præsten.nsen: Fælleskab, krop og kirkeår. Et konfirmandmateriale.